

Σύνεση και Συναίνεση μετά τις εκλογές.

Συνέντευξη στον Βλάσση Ντόκα, Τηλεόραση ITV Δελτίο Ειδήσεων Τρίτη 3/2/2015

Να ξεκινήσουμε με την Ελλάδα της κρίσης και να δούμε πόσο έχει επηρεάσει την ψυχική υγεία των Ελλήνων η κρίση. Τι στοιχεία έχουμε για αυτά τα 5 χρόνια;

-Τα πράγματα ευτυχώς είναι στάσιμα, δεν έχουμε κάποια επιδείνωση της κατάστασης. Υπάρχει επιβάρυνση γιατί σε κάθε οικονομική κρίση έχει παρατηρηθεί διαπολιτισμικά και ιστορικά ότι υπάρχει μια ψυχοκαταπόνηση του πληθυσμού. Προφανώς η ανεργία είναι μια αιτία, όπου δημιουργείται άγχος και καταθλιπτικά συμπτώματα, όπως και κάποια προβλήματα που έχουν σχέσεις με συμπεριφορές όπως πιθανόν ενδοοικογενειακές συγκρούσεις μικρής ή μεγάλης έκτασης, και κάποια παραβατικότητα στο κοινωνικό επίπεδο που ευτυχώς δεν φάνηκε τόσο έντονα στην Ελλάδα.

Είναι μετρήσιμη η κρίση στην ψυχική υγεία; Έχουν αυξηθεί οι αριθμοί της κατάθλιψης;

-Τα πρόσφατα δείγματα που έχουμε είναι από τις υπηρεσίες υγείας. Έχουμε αύξηση των δεικτών ψυχοκαταπόνησης σε πολύ ευαίσθητες περιοχές όπως στον Πειραιά και ιδιαίτερα στις περιοχές της ναυπηγοκατασκευαστικής ζώνης, σε περιοχές δηλαδή που έχουν πληγεί από την ανεργία, όπου η προσέλευση στις υπηρεσίες είναι πολύ μεγαλύτερη. Έχουμε στοιχεία από την προσέλευση ανθρώπων στις υπηρεσίες του δημοσίου τομέα, αύξηση των καταθλιπτικών και των αγχωδών σδυμπτωμάτων. Έχουμε μια δεύτερη μεγάλη έρευνα από τηλεφωνικές συνεντεύξεις που έκανε το ΕΠΠΥ, δείχνει αύξηση της κατάθλιψης σε άντρες ηλικίας 30 -55 ετών. Για πρώτη φορά το επιδημιολογικό προφίλ της κατάθλιψης σε παγκόσμιο επίπεδο έχει αλλάξει, όπου οι άνδρες έχουν ποσοστά αγχωδών και καταθλιπτικών συμπτωμάτων ίσα με αυτά των γυναικών.

Που οφείλεται το γεγονός αυτό;

-Την κρίση την υφίστανται οι άνδρες στην Ελλάδα, εξαιτίας της ανεργίας αλλά και της μεγάλης κρίσης δανεισμού. Ο άνεργος άνδρας πλήττεται περισσότερο από την άνεργη γυναίκα, η οποία έχει πολλαπλούς ρόλους και πολλαπλά επίπεδα αναζήτησης λύσης. Οι άνδρες την κρίση την βιώνουν σε επίπεδο συμπτωμάτων και οι γυναίκες την βιώνουν στην πράξη. Οι γυναίκες κάνουν φοβερή δουλειά στην κρίση, έχουν επιστρέψει στο σπίτι, έχουν ανασκουμπωθεί, φροντίζουν παιδιά, φροντίζουν τα πάντα και έχουν απομακρυνθεί από τις υπηρεσίες υγείας, αναλώμασι των ιατρικών τους προβλημάτων και της παραμέλησης της υγείας τους. Οι γυναίκες σε αυτήν την φάση της κρίσης, είναι ηρωικές και πραγματικά τους αξίζει μια μεγάλη τιμή για τη ηρωική στάση που επέδειξαν στην θέση αυτή. Το εντυπωσιακότερο όλων, μειώθηκαν τα διαζύγια, μειώθηκαν οι γάμοι, αλλά μειώθηκαν και τα διαζύγια. Μειώθηκε επίσης και η ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα, υπάρχει μια διάθεση για συναίνεση στην οικογένεια και αυτό αντανακλάται και στην κοινωνία.

Αυξήθηκαν οι αυτοκτονίες;

Για να κλείσω το προηγούμενο θέμα, δεν έχουμε στοιχεία επιδημιολογικά από τον γενικό πληθυσμό για μια κρίση ψυχοπαθολογίας. Θα το δούμε αυτό, γιατί τα παιδιά που γεννήθηκαν σε οικογένειες με κρίση, να αντιμετωπίσουν προβλήματα στο μέλλον. Αυξήθηκαν οι αυτοκτονίες, αλλά στοιχεία επίσημα δεν έχουμε και επομένως δεν μπορώ να μιλάω χωρίς στοιχεία.

-Επομένως δεν είναι ακριβές ότι αυξήθηκαν οι αυτοκτονίες, ή μπορεί να μην αυξήθηκαν λόγω κρίσης αλλά να οφείλεται σε μια περιοδικότητα των αριθμών;

Το περίφημο θέμα των αυτοκτονιών είναι πολύ σοβαρό και έγινε μεγάλη συζήτηση και δυστυχώς στην πρώτη φάση της κρίσης, 2011, 2012, 2013 έγινε μεγάλη διαφήμιση, λυπάμαι που το λέω αυτό, κανένας δεν αντέδρασε πολιτικά κόμματα το εκμεταλλεύτηκαν πολιτικά.

-Έγινε σπέκουλα;

-Νομίζω πως ναι, έγινε μια «κατασκευασμένη» διαφήμιση των αυτοκτονιών, δεν θέλω να μιλάω για αυτό, γιατί μας παρακολουθούν οι άνθρωποι που είναι ευάλωτοι και ευαίσθητοι στα μηνύματα που παίρνονται. Τα μηνύματα που βγαίνουν από την τηλεόραση πρέπει να είναι μηνύματα σταθεροποίησης. Δεν αυξήθηκαν οι αυτοκτονίες στον ρυθμό που λέγεται. Μιλάνε για έναν αριθμό 3-4 χιλιάδων αυτοκτονιών που είναι εντελώς ψέμμα. Στην Ελλάδα έχουμε 400 περιπτώσεις αυτοχειρίας και στη κρίση είχαμε 477 και το 2012, 508. Τα στοιχεία προέρχονται από την διεθνή στατιστική υπηρεσία. Υπάρχει μια μικρή αύξηση, χάσαμε 150 ανθρώπους αυτά τα χρόνια, αλλά για το 2013 και το 2014, δεν έχουμε στοιχεία.

-Αυτό οφείλεται στην οικονομική κρίση ή στην περιοδικότητα του φαινομένου;

Σαφέστατα συμβάλλει και η κρίση γιατί επηρεάζει ευάλωτους ανθρώπους οι οποίοι πάσχουν από προβλήματα ψυχικής υγείας. Οι ευάλωτοι υφίστανται τις συνέπειες της κρίσης και τα άτυπα αρνητικά μηνύματα και από τα κόμματα, αλλά και από τους δημοσιογράφους. Η ευθύνη των δημοσιογράφων είναι τεράστια, δεν πρέπει να διαφημίζονται οι αρνητικές πράξεις στην κοινωνία. Και εμείς από την πλευρά των ψυχιάτρων αλλά και εσείς οι δημοσιογράφοι πρέπει να είμαστε εδώ για να δίνουμε θετικά μηνύματα στον κόσμο.

-Οι δημοσιογράφοι καταγράφουν την πραγματικότητα.

-Ναι αλλά να μην την παραποιούν.

-Υπάρχουν δημοσιογράφοι που την παραποιούν συνειδητά για πολλαπλούς λόγους. Ο κάθε δημοσιογράφος έχει το δικό του στυλ την δική του αισθητική και κρινόμαστε καθημερινά από τον κόσμο.

-Οι αριθμοί είναι μικροί επομένως λέτε για αύξηση των αυτοκτονιών;

Υπάρχει μια αύξηση σε ποσοστό 15-20%, αύξηση πιθανόν λόγω της κρίσης, αριθμός που είναι λογικός για τα παγκόσμια δεδομένα, όσο μπορούμε να πούμε ότι είναι λογικό, ένα τόσο αρνητικό και δυσάρεστο συμβάν να χάνονται άνθρωποι. Όχι όμως να κάνουμε διαφήμιση και να περνάμε τόσο αρνητικά αλλά και ψευδή μηνύματα στον κόσμο.

Έγινε σπέκουλα του φαινομένου της αυτοκτονίας και από πολιτικούς και από δημοσιογράφους και από κόμματα

-Δεν έγινε καμμία προσπάθεια για την ενίσχυση της θετικής υγείας, να βοηθήσουμε δηλαδή αυτούς τους ανθρώπους που έχουν προβλήματα, να τους στηρίξουμε να βρεθούν όρθιοι. Απεναντίας δεν τους στηρίξαμε και κάποιοι πραγματικά πέσανε. Είναι ευθύνη όλων μας.

Ας πάμε σε ποιο ελαφρά θέματα. Η ψυχολογία του κόσμου μετά τις εκλογές, έχει αλλάξει, ήθελε ο κόσμος πιο αισιόδοξα μηνύματα. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι η ψυχολογία του κόσμου έχει αλλάξει. Θετικά βλέπουν την νέα κυβέρνηση οι 7 στους 10 Έλληνες. Πώς είναι το μετεκλογικό κλίμα;

-Καταρχάς να πω πως ο ελληνικός λαός έδειξε μια απίστευτη ψυχραιμία και ωριμότητα τα 4-5 τελευταία χρόνια της κρίσης και αυτό επιβεβαιώνεται με την κοινωνική συνοχή που έμεινε αλώβητη. Μια πρωτοφανής αλληλεγγύη μεταξύ των πολιτών εκδηλώθηκε με την στήριξη των αδυνάτων, των ανθρώπων που υπέστησαν τα πολύ έντονα σημάδια της κρίσης. Επομένως έχουμε ψυχραιμία, σοβαρότητα, αλληλεγγύη και έχουμε και συνοχή. Τα τέσσερα αυτά στοιχεία δείχνουν τον πολιτισμό μιας κοινωνίας και κρατήθηκαν. Από την άλλη πλευρά, οι Έλληνες είναι φύσει αισιόδοξοι άνθρωποι.

-Και απαισιόδοξοι από την άλλη; Από το ένα άκρο στο άλλο;

-Δεν ισχύει αυτό. Οι Έλληνες είναι αισιόδοξοι άνθρωποι και μέσα στην κρίση κράτησαν την ψυχραιμία και τον πολιτισμό τους την δημιουργική τους πλευρά και τις τακτικές τους. Δεν είναι τυχαίο ότι τα νοικοκυριά άντεξαν παρά τις δυσκολίες, οι νέοι οργανώθηκαν και βρήκαν στρατηγικές οργάνωσης των ταλέντων τους, της συμπεριφοράς τους και της τεχνογνωσίας τους. Κάποιοι άλλοι βγήκαν στο εξωτερικό. Αυτό είναι ευλογία γιατί η χώρα εξάγει ανθρώπινο δυναμικό υψηλού επιπέδου. Αυτοί θα διαπρέψουν στο εξωτερικό, αυτοί θα αποκτήσουν πλούτο, αυτοί θα είναι οι πρεσβευτές της Ελλάδας στην Ευρώπη.

-Καποιοι άλλοι το βλέπουν αλλιώς, Φεύγουν από την χώρα τα καλύτερα μυαλά, φεύγουν τα παιδιά τους..

-Μα έχουν αλλάξει τα πράγματα. Τα Γιάννενα απέχουν από την Αθήνα 6 ώρες ενώ η Βιέννη απέχει 3 ώρες. Έχουν αλλάξει τα πράγματα, γιατί να ζει στα Γιάννενα και να πηγαίνει στην Αθήνα και γιατί να μην ζει στην Βιέννη και μέσα σε τρεις ώρες να έρχεται στην Αθήνα, όπου το σ/κ βλέπεις τους φίλους σου και πας και θέατρο. Οι Έλληνες ήταν πάντα κοσμοπολίτες. Οι άνθρωποι αυτοί είναι επιστήμονες, γιατροί μηχανικοί. Αυτοί θα καταλάβουν σπουδαίες θέσεις εκεί.

Γιατί να μην προσφέρουν στον τόπο τους; Εδώ εκπαιδεύτηκαν, ο Έλληνας φορολογούμενος πλήρωσε για να εκπαιδευτούν. Τα παιδιά τους τα θέλουν κοντά.

-Οι Έλληνες πιστεύουν στο «πορευθέντες μαθητεύσατε, πάντα τα έθνη».

-Ναι αλλά όταν έρχεται η κρίσιμη στιγμή η μάνα μοιρολογεί το παιδί που πάει στα ξένα.

- Υπάρχει πόνος, αλλά αντέχει και ο ένας και ο άλλος.

Είσαι αισιόδοξος για αυτό που συμβαίνει στην χώρα; Πολιτική επιστημονική άποψη θα ήθελα.

-Αν δεχτούμε τα δεδομένα μιας χώρας που βρέθηκε σε μια κρίση όχι μόνο οικονομική αλλά και κρίση πολιτισμού, λέω μπράβο στο ότι ακόμη είμαστε όρθιοι. Δίνω εύσημα στον ελληνικό λαό και σε όλα τα κόμματα που ωρίμασαν κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Το αποτέλεσμα των εκλογών που σου φάνηκε; Κέρδισε η ελπίδα τον φόβο;

-Νομίζω ότι κέρδισε η σύνεση .Ο κόσμος ήθελε τα πράγματα να μπουν σε μια διαφορετική τροπή και να ληφθεί υπόψη η κοινωνία των αδυνάτων που παραμελήθηκε από τη προηγούμενη κυβέρνηση .

Το γεγονός ότι δεν έχει αυτοδυναμία ο ΣΥΡΙΖΑ σημαίνει κάτι ή είναι κάτι τυχαίο;

-Με τα δεδομένα της κρίσης στην Ελλάδα, ο ΣΥΡΙΖΑ αν ήταν πραγματικά ριζοσπαστικό κόμμα θα είχε πάρει 50%. Αλλά επειδή είναι συντηρητικό κόμμα και έχει μέσα του ιστορικούς αναχρονισμούς και την κακοδαιμονία του συστήματος είναι στο 36% και η ΝΔ, στο 28%. Η συναίνεση και η σύνεση που έβγαλε ο ελληνικός λαός λειτούργησε μορφοπλαστικά. Εδώ έχουμε ένα αντίστροφο ψυχολογικό φαινόμενο που μπορώ να στο περιγράψω. Ενώ παλιά είχαμε την κλασική χειραγώγηση των κομμάτων επί της κοινωνίας, τώρα η κοινωνία λειτουργεί μορφοπλαστικά στα κόμματα. Η κοινωνία αλλάζει τις συμπεριφορές των κομμάτων και τις κάνει να σοβαρευτούν και να συνεργαστούν μεταξύ τους. Με αυτήν την έννοια το θεωρώ ένα βήμα ωρίμανσης.

-Δε είμαστε ριζοσπάστες, είμαστε συντηρητικοί, θέλουμε Μεσσίες ή ανθρώπους που να βγάλουν το φίδι από την τρύπα; Να τους ψηφίζουμε και να τους αποκαθελώνουμε;

-Τα σαδομαζοχιστικά στοιχεία του κοινού με την ηγεσία είναι γνωστά στην ιστορία, είναι παγκόσμιο φαινόμενο και όχι μόνο ελληνικό. Η σχέση λαού-ηγέτη είναι σαδομαζοχιστική, πρώτα τον ανεβάζεις και μετά τον ρίχνεις στην πυρά. Ας θυμηθούμε τον Βενιζέλο, τον Καραμανλή, τους μεγάλους ηγέτες, τον Ζαχαριάδη. Έχουμε τέτοια παραδείγματα που από την δόξα πέσανε στο σκοτάδι και υπέστησαν την κατακραυγή. Αν δεν σταθούμε εντός της ανάπτυξης, της εργασίας, της συνοχής πραγματικά κινδυνεύουμε να αρνηθούμε την πραγματικότητα και να μπούμε στον μεγαλοϊδεατισμό που περιέγραφα την παραμονή των εκλογών. Στον μεγαλοϊδεατισμό χάνουμε την ικανότητα να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα μας, χάνουμε την ικανότητα να βρούμε την ταυτότητά μας η οποία θα μας σώσει.